

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3114/2020
24.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Деретић, адвокат у ..., против туженог Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1520/20 од 03.07.2020. године, у седници већа одржаној 24. децембра 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1520/20 од 03.07.2020. године и пресуђује: **ОДБИЈА СЕ** као неоснована жалба туженог, **ПОТВРЂУЈЕ** се пресуда Првог основног суда у Београду П1 125/19 од 24.12.2019. године у првом, другом и четвртм ставу изреке и одбија се захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу АА из ... накнади трошкове парничног поступка по ревизији у износу од 12.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности ове одлуке до исплате, у року од 8 дана од пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 125/19 од 24.12.2019. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћеног топлог obroка за период од јануара 2016. године, закључно са децембром 2017. године, исплати износ од 89.038,06 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом како је одређено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од јануара 2016. године, закључно са децембром 2017. године, исплати износ од 25.366,90 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом како је одређено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да има право на исплату

топлог obroка и регреса почев од јануара 2016. године закључно са децембром 2017. године код туженог. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 104.926,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1520/20 од 03.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 125/19 од 24.12.2019. године у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име неисплаћеног топлог obroка за период од јануара 2016. године, закључно са децембром 2017. године исплати износ од 89.038,06 динара, са законском затезном каматом, а на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за период од јануара 2016. године закључно са децембром 2017. године износ од 25.366,90 динара, са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 104.926,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања извршности пресуде до исплате, као и захтев туженог за накнаду трошкова насталих у поступку пред првостепеним судом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 12.088,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију из свих законом прописаних разлога, на основу члана 403. став 2. тачка. 2 Закона о парничном поступку.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13- УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/2018 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код АД „Железнице Србије“ као правног претходника туженог. Анексом број 5 уговора о раду од 28.08.2015. године, закљученим између туженог као послодавца следбеника и тужиоца, измењен је уговор о раду који је тужилац закључио са АД „Железнице Србије“, као послодавцем претходником. У утуженом периоду тужени послодавац запосленима није исплаћивао накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у линеарном износу, нити је у обрачуну зараде посебно исказивао износе исплаћене запосленима по овом основу. Тужени послодавац у поступку пред судом није доставио структуру вредности једног радног сата, у коју је према Колективном уговору туженог урачуната накнада за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, нити акт о висини ових накнада. Тужени није доставио доказ о обрачуну и исплати спорних накнада. Последњи номинални износ накнаде за исхрану у току рада који је исплаћен тужиоцу

мимо основне зараде, а пре ступања на снагу Анекса Колективног уговора код АД „Железнице Србије“ од 08.08.2006. године, износио је 2.154,20 динара, односно 40.34% основне зараде, и запосленом је исплаћен у јуну 2002. године, а последњи износ регреса који је исплаћен тужиоцу мимо основне зараде износи 6.908,00 динара, а исплаћен је у 2001. години и поређењем са основном зарадом у јуну 2002. године, 1 бруто износ у јуну 2002. године износи 488,27 динара, односно 9,14% основне зараде. Износи досуђени првостепеном пресудом представљају месечне износе накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора које је првостепени суд утврдио према налазу и мишљењу вештака, као утврђени проценат од 40,34% на име накнаде за исхрану и 9.14% на име регреса, примењено на основу зараду у спорном периоду.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени у обавези да исплати спорна новчана потраживања накнаде трошкова исхране и регреса, применом одредаба члана 118. тачка 5. и тачка 6. Закона о изменама и допунама Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 61/2005) и то, како важећим општим актима туженог није конкретизовано право тужиоца на ову врсту накнаде, јер њихова висина није утврђена у номиналном износу, према познатим критеријумима за обрачун, у складу са налазом вештака.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, одредбом члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду предвиђено је право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са општим актом и уговором о раду. Општим актима тужиоцевог послодавца - анексом колективног уговора из 2006. године и колективним уговором из 2015. године уговорено је да је накнада трошкова за исхрану и регрес укључена у вредност једног радног часа, односно основну зараду запосленог. У таквој ситуацији, по схватању другостепеног суда, тужилац не може основано потраживати исплату ових накнада, јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада, а да је без утицаја то што накнаде нису вредносно исказане, нити се може утврдити у ком проценту учествују у вредности радног часа. Другостепени суд сматра да ни у посебним, ни у општим прописима не постоји основа за остваривање права тужиоца на накнаду тражених трошкова, јер нема одговарајућег колективног уговора по ком би то право могао остварити. Сматра непримењивим параметре из ранијих колективних уговора послодавца претходника туженог и због тога што су били на правној снази у време важења Закона о радним односима („Сл. гласник РС“ бр 55/96...43/2001), када предметне накнаде нису имале карактер зараде, већ других примања на које се плаћају порези и доприноси.

Врховни касациони суд налази да у овом спору другостепени суд није правилно применио материјално право.

Одредбом члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014) је прописано да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада (ако послодавац није ово право обезбедио на други начин) и за регрес за коришћење годишњег одмора у

складу са општим актом и уговором о раду, а ставом 2. да висина трошкова за исхрану у току рада мора бити изражена у новцу.

Конкретизација ових права тужиоца није извршена. Из колективним уговором предвиђене вредности радног часа за обрачун зараде, не може се утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, нити је исказана у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Притом, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату зараде. Уколико би се прихватило становиште да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања њихове висине у номиналном износу, висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и није правилно. Из утврђеног чињеничног стања произилази да тужиоцу предметне накнаде нису исплаћене, већ да је изостала исплата, јер је тужени у погледу исплате наведених накнада цитиране законске одредбе примењивао на штету тужиоца.

Код таквог стања ствари, потребни су параметри према којима би се добиле реалне вредности obroка и регреса којима се може постићи сврха којој ове накнаде служе. Ревизијски суд налази да је првостепени суд правилно одредио параметре и утврдио припадајућу накнаду тужиоцу, која одражава реалну економску вредност потребну за накнаду трошкова исхране у току рада, односно регреса за коришћење годишњег одмора, којима се постиже сврха законом предвиђеног права запосленог, односно обавезе послодавца, те правилно обавезао туженог на исплату, са законским затезним каматама од доспећа сваког појединачног износа до исплате, по одредби члана 277. Закона о облигационим односима. Правилна је и одлука о трошковима првостепеног поступка.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у првом ставу изреке.

Тужиоцу су, на основу члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП, досуђени трошкови поступка по ревизији износу од 12.000,00 динара, на име састава ревизије, применом Адвокатске тарифе.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић